

בס"ד. י"ג תשרי (הילולא דכ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע),

אור לערב חג הסוכות, ה'תשל"ד

(הנחה בלתי מוגה)

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל¹. וידוע מה שהקשה על זה במדרש², ביום הראשון זה ט"ו, ואתה אומר ביום הראשון, ומתרץ ע"פ משל למדינה שחייבת כו' עד שהתיר להם (המלך) הכל (שמחל על כל הענינים שהי' אפשר להיות איזו טענה על בני המדינה), באמרו, מה דאזל אזל מן הכא נחיל חושבנא, וכך ביוהכ"פ נעשים בני" במעמד ומצב שלא שייך שיהי' עליהם איזה ענין של טענה ח"ו, ומיום הכפורים עד החג כל ישראל עסוקין במצות, זה עוסק בסוכתו וזה בלולבו, וביום טוב הראשון של חג כל ישראל עומדין לפני הקב"ה ולולביהן ואתרוגייהן כו', ואומר להם מה דאזל אזל מן הכא נחיל חושבנא (וזהו ביום הראשון, ראשון לחשבון). ומזה מובן, שבימים שבין יוהכ"פ לסוכות יש מעלה גם על יום הראשון, כי, בימים אלו לא שייך כלל עניני חשבונות כו', כיון שברור ופשוט הדבר שבימים אלו כאו"א מבנ"י עוסק ועסוק וטרוד בסוכתו או בלולבו. ויש לבאר ענינה של מצות נטילת ד' מינים, שעז"נ ולקחתם לכם ביום הראשון וגו' (לאחרי ההכנה בד' הימים שבין יוהכ"פ לסוכות שבהם זה עוסק בסוכתו וזה בלולבו).

(ב) והענין בזה, דהנה ידוע מה שמבאר בעל ההילולא בהמשך וככה³ (וכן במאמרי רבותינו נשיאינו שלפנ"ז⁴, עד למאמרי סוכות שבסידור⁵ לאדמו"ר האמצעי ומאמרי סוכות של רבינו הזקן⁶), שהטעם שנבחרו ד' מינים אלו דוקא הוא, לפי שהם מובדלים מכל שאר המינים בענין האחדות. וכפי שמבאר בארוכה פרטי הדבר, שבלולב ישנו תנאי שצ"ל כפות דוקא (שזהו מש"נ כפת (תמרים) חסר כתיב, שפירושו

(5) שער הלולב בתחלתו (רסא [שפא], ג ואילך).

(6) מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' תמו ואילך. תקע"ב ע' לה ואילך. ע' נב ואילך.

(1) אמור כג, מ.

(2) ויק"ר פ"ל, ז.

(3) תרל"ז — פרק פד ואילך (סה"מ תרל"ז

ח"ב ע' תריב ואילך).

(4) ראה אוה"ת שמע"צ ח"ו ע' ב'תקמג.

כפות)⁷, שכל העלים דבוקים ואחוזים זכ"ז כאילו הם אחד. וכן ענף עץ עבות, שצ"ל תלתא בחד קינא⁸, היינו, שכל השלשה (שהם רבים) גדלים בקנה אחד. וכן ערבי נחל שגדלים באחווה⁹, היינו, שכל הגידול שלהם הוא באופן של אחדות. ועאכו"כ פרי עץ הדר, שדר באילנו משנה לשנה¹⁰, שסובל ע"ע כל שינויי האוירים מד' תקופות השנה (שינויים מן הקצה אל הקצה), ויתירה מזה, כהלשון שם¹¹: וגם גדל כו' ומקבל מכל ד' האוירים תוספת צמיחה, ומוסיף עוד פרט: וכמדומה שגידולו הוא לג' שנים¹², שבג' שנים נגמר כל גידולו בשלימות כו', ונמצא שג"פ יתחדשו בו כל שינויי האוירים המתחלפים בשנה, שכל זה מורה על אחדות נפלאה ביותר, שמאחד הפכים מן הקצה אל הקצה, והאחדות היא באופן שלא זו בלבד שאינם בניגוד זל"ז, אלא אדרבה, שדוקא ע"י צירופם יחד נעשה הגידול יותר ויותר, ועד שענין זה הוא במשך ג' שנים, שהם שני חזקה¹³.

וממשיך לבאר בהמשך וככה³ (ובכמה מקומות) כיצד יכול להיות ענין האחדות בעינים שנמצאים בעולם שנקרא עולם הפירוד¹⁴, שזהו לפי שבד' מינים אלו ניכר יותר האין שמהוה את היש. דהנה, ענין הפירוד וההתחלקות שבעולם הוא מצד היש, שכל יש מחולק מזולתו, משא"כ מצד האין המהווה את היש, הנה לא זו בלבד שלא שייך ענין של ניגוד, אלא אין אפילו ענין של התחלקות, ועד שנעשה ביטול המציאות, כפי שמבאר שם המשל מב' שרים גדולים שמנגדים זל"ז, שבעמדם לפני המלך נעשה שלום ביניהם כאילו לא היו מנגדים כלל, והיינו לפי שמתבטלים ממציאותם לגמרי, כמבואר בתורת הרב המגיד¹⁵ (והובא באגה"ק¹⁶) במארז"ל¹⁷ עה"פ¹⁸ עושה שלום במרומיו, מיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש, ואין מכבין זה את זה, כיון שהקב"ה עושה שלום במרומיו, ע"י שהמשל ופחד עמו¹⁸, שזהו הפחד מפני המלך. ומזה נמשך גם למטה, שיש מינים שהם מיוחדים משאר מינים דוגמתם בכך

(12) ראה פרש"י ר"ה יד, ב (ד"ה דאיך).
סוכה לה, א (ד"ה ה"ק).

(13) ראה ב"ב כת, א ואילך.

(14) ראה גם תניא ספ"ג.

(15) ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי ר"פ לך (יו, א). לקו"א להרב המגיד הוספות (קה"ת, תש"ע) סנ"ג. וש"נ.

(16) סימן יב.

(17) במדב"ר פי"ב, ח. וש"נ.

(18) איוב כה, ב.

(7) סוכה לב, א. שו"ע אדה"ז או"ח
סתרמ"ה ס"ג.

(8) סוכה שם, ב. טוש"ע (ואדה"ז) שם
סתרמ"ו ס"ג (ס"ב).

(9) ראה שבת כ, א ובפרש"י שם ד"ה
אחווה. שם, ב ובפרש"י שם ד"ה אחווה.

וראה ד"ה וחג האסיף תשמ"ג (תו"מ סה"מ
תשרי ע' קעד) הערה 31.

(10) סוכה לא, ב. לה, א.

(11) פרק צד (סה"מ שם ע' תרכח).

שבהם נראה לעיני בשר ענין האחדות, באופן גידולם כו', ככל פרטי הדברים הנ"ל בנוגע לד' המינים.

וזהו גם מה שע"י מצות נטילת ד' מינים נעשה ענין המשכת הדעת (כמבואר שם¹⁹ בארוכה), שהרי גם דעת הוא ענין שמביא להעדר הפירוד²⁰, ועד לקירוב, שלכן לעתיד לבוא כתיב²¹ לא ירעו ולא ישחיתו גו' כי מלאה הארץ דעה את הוי', ועד שלא ילמדו עוד איש את רעהו גו' כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם²², והיינו, שמצד ענין הדעת באופן של שלימות, לא יהי' צורך בהחילוק דמשפיע ומקבל. ועד שמובא בהמשך וככה²³ פירוש נפלא במ"ש ולא ילמדו עוד איש את רעהו, שאין איש אלא הקב"ה²⁴, ורעהו הוא ניצוץ הנשמה שבכל אחד מישראל שהיא חלק אלקה ממעל ממש²⁵, ולעת"ל לא ילמדו עוד איש את רעהו, שלא יצטרך להיות אפילו הענין דכל בניך למודי הוי'²⁶ (שנאמר בנוגע לזמנים שלפנ"ז), שזהו הלימוד מהוי', כי כולם ידעו אותי, אותי דייקא, דהיינו עצמות ומהות, ולכן לא יהי' צורך שאיש (זה הקב"ה) ילמד את רעהו. ומבאר שם, שענין זה (שלעת"ל ידעו אותי) נעשה ע"י המשכת הדעת דעכשיו [עיי"ז שבזמנים שבהם עיקר הציווי הוא על לימוד התורה וקיום המצוות ישנו לימוד התורה וקיום המצוות כדבעי], שכללות המשכה זו על כל השנה זהו ע"י ד' מינים שבלולב [שע"פ דברי המדרש²⁷ הרי היא המצוה הכללית הראשונה שבאה לאחרי התחלת העבודה בשנה החדשה, לאחרי הענין דסלחתי כדברך שביהכ"פ²⁷].

ג) והנה נוסף על ענין האחדות שישנו בכל א' מד' המינים בפני עצמו, ישנה גם האחדות שנעשית ע"י קיום המצוה ולקחתם לכם גו', שכל ד' המינים נעשים ענין אחד, מצוה אחת. ועיי"ז נעשה גם ענין האחדות בין כל הסוגים שבבנ"י, כידוע שד' המינים הם גם בדוגמת ד' הסוגים שישנם בישראל²⁸, החל מהסוג שדומה לאתרוג (שנקרא פרי עץ

23) פרק צג (סה"מ שם ע' תרכו).

24) סוטה מב, ב.

25) תניא רפ"ב.

26) ישעי' נד, יג.

27) ראה לקו"ש חכ"ד ע' 570 הערה 10. וש"נ.

28) ויק"ר פ"ל, יב. וראה לקו"ש ח"ד ע'

1159 ואילך.

19) פרק פד ואילך (סה"מ שם ע' תרו ואילך).

20) ראה שם פרק צד (סה"מ שם ע' תרכח).

21) ישעי' יא, ט. וראה רמב"ם הל' תשובה ספ"ט וסוף הל' מלכים.

22) ירמ"י לא, לג. וראה רמב"ם הל' תשובה שם.

הדר, וממנו למדים ענין ההדר על כל שאר המינים²⁹), שיש בו טעם ויש בו ריח, דקאי על אלו שיש בהם תורה ויש בהם מעשים טובים, ועד"ז בשאר הסוגים כו'. ואחדות זו שנעשית ע"י מצות נטילת ד' מינים גשמיים היא בהוספה על כללות ענין האחדות שנעשית ע"י ענין האהבה, כמבואר בתניא פרק לב, שע"י קיום מצות ואהבת לרעך כמוך³⁰ [שקשורה עם הענין דואהבת את הוי' אלקיך³¹, כידוע תורת כ"ק אדמו"ר הזקן שנאמרה כמ"פ ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר³²] נעשית אחדות אמיתית בין כל הסוגים שבבני, מהקצה הכי עליון עד למטה מטה.

(ד) **ויובן** ע"פ המבואר בארוכה בסה"מ תר"ל³³ בענין ואהבת את הוי' אלקיך (ובדוגמת זה יובן גם בנוגע להענין דואהבת לרעך כמוך), כידוע³⁴ שיש שני פירושים בתיבת ואהבת, פירוש הא', ואהבת לשון ציווי, ופירוש הב' הוא לשון הבטחה. ומזה מובן, שבתתיבת ואהבת נכללים ב' אהבות, אהבה הא' שעלי' שייך לומר ציווי, ואהבה הב' שלא שייך לומר עלי' ציווי, אלא רק הבטחה.

ובהקדם תורת הרב המגיד³⁵ (שהשנה היא שנת המאתים להסתלקות-הילולא שלו) בכיזור השאלה איך שייך ציווי על אהבה, שהציווי הוא על ההתבוננות שמביאה לידי אהבה, ועל התבוננות, שהו"ע שבשכל, שייך ציווי, ועי"ז שמקיים את הציווי ומתבונן בדברים המביאים לידי אהבה, אזי בא לידי ואהבת את הוי' אלקיך (ובדוגמת זה מובן גם בנוגע לציווי ואהבת לרעך כמוך). וזוהי האהבה הא' ששייך לומר עלי' ציווי (על ההתבוננות), היינו, אהבה שיכולים לבוא אלי' ע"י התבוננות³⁶. וזוהי כללות העבודה כפי שהיא מצד נפש האלקית. אך ישנו אופן נעלה יותר בענין האהבה, שאין יכולים לבוא אלי' ע"י התבוננות³⁶, שזוהי עיקר האהבה כפי שהיא בפרשה ראשונה דק"ש, באופן דבכל מאדך³¹, למעלה ממדידה והגבלה³⁷. וכיון שכללות הענין דלמעלה ממדידה והגבלה שייך לעולם התהו, הנה בשביל זה יש צורך בעבודה בכירור נפש הבהמית.

דרושים לסוכות פ, סע"ד.

29) ראה סוכה לא, א.

35) ראה לקו"א להרב המגיד הוספות

30) קדושים יט, יח.

(קה"ת, תש"ע) סכ"ו ואילך. וש"נ. ספר

31) ואתחנן ו, ה.

הערכים חב"ד ח"א ערך אהבת ה' בתחלתו (ע' רסו ואילך). וש"נ.

32) ראה קונטרס אהבת ישראל בתחלתו, וש"נ.

36) ראה סה"מ תר"ל ס"ע קמח.

33) ע' קמ ואילך. ס"ע קמח ואילך (נדפס

37) ראה תר"א מקץ לט, ג ואילך. וראה

לראשונה בסוף שנת תשל"ג).

ספר הערכים שם ע' תכו ואילך. וש"נ.

34) תר"א תשא פו, ג ואילך. לקו"ת

והענין בזה, דהנה החילוק בין העבודה שמצד נה"א לעבודה דבירור, נה"ב הוא בדוגמת החילוק בין עולם התיקון לעולם התהו, שעל עולם התיקון נאמר הלשון אורות מועטים וכלים מרובים, ועל עולם התהו נאמר הלשון אורות מרובים וכלים מועטים. ומבאר במאמר³⁸, שהפי' שבעולם התהו הי' ריבוי האור היינו שהאיר האור בעצם בלתי בחי' הכלים, ואף שהי' מיעוט הכלים גם בעולם התהו [שהרי כל אור, כדי שיפעל איזה פעולה, ה"ה צריך לכלים], אך הכלים היו בבחי' מיעוט, בחי' טפל ובטל, ועיקר האור שהאיר הי' מבחי' האור בעצם [שזהו האור כמו שהוא]. אבל בתיקון ה"ז בסדר הפוך, שהאורות הם מועטים, פי' שעיקר האור שמאיר הוא מבחי' הכלים, כי, אע"פ שאור וגילוי הוא מבחי' האור ולא מהכלי, הנה האורות דתיקון הם מועטים ובטלים אל הכלים, ולכן נמשך האור והגילוי כפי שהוא מצד הכלי, וכמו אור השמש כפי שמאיר ע"י הנרתק, חמה בנרתקה³⁹. ומזה מובן גם בנוגע לחילוק בין העבודה שמצד נה"א לעבודה שמצד בירור נה"ב, שנה"א עיקר עבודתה היא באהבה שבאה ע"י התבוננות, וכל אהבה שבאה ע"י התבוננות היא לפי ההתבוננות ובמילא ה"ה במדידה והגבלה, והיינו לפי ששרשה מעולם התיקון, ששם נמשך האור והגילוי כפי שהוא מצד הכלי, והרי כללות ענין המדידה וההגבלה הוא מצד הכלי. אך יש אהבה שלמעלה ממדידה והגבלה, והיינו, שעם היותה בכלל שבע מדות (שהמדות בעצם הם גבול), ה"ה למעלה ממדידה והגבלה, והיינו, שאפילו כאשר התחלתה היא ע"י התבוננות, הרי לאח"ז גדלה האהבה יותר מההתבוננות שהביאה לידי האהבה, ועד שלפעמים אין צורך כלל בהתבוננות, ועכ"פ אין ההתבוננות מועילה שתהי' אהבה למעלה ממדידה והגבלה (בכל מאדך), אלא יש צורך בעבודה הקשורה עם ענין הגשם, מציאות יש, שזוהי העבודה הקשורה עם נה"ב, שבהם דוקא ישנו המוצא פי הוי' מעולם התהו⁴⁰, שאפילו כפי שבא למטה ע"י שבירה ונפילה כו', יש בו הענין דאורות מרובים ואילו הכלי הוא באופן מועט, ולכן עי"ז שנה"א מתאחדת עם נה"ב לבררה ולהעלותה למקורה ושרשה בעולם התהו, אזי באים לאהבה שלמעלה ממדידה והגבלה, שעז"נ ואהבת מלשון הבטחה, והיינו, שאין זו אהבה שיכולה לבוא מצד התבוננות, איזו התבוננות שתהי', אפילו התבוננות נעלית ביותר, אלא זוהי אהבה שעלי' שייך רק ענין של הבטחה.

(40) לקו"ת אמור לח, ג. ובכ"מ.

(38) סה"מ שם (ע' קנ).

(39) ע"פ לשון חז"ל — נדרים ח, ב.

וכמו שענין ההילוך (בלי גבול)⁴¹ נעשה דוקא ע"י ירידת הנשמה למטה, שהרי קודם הירידה למטה היתה הנשמה בבחי' עמידה, כמ"ש⁴² חי הוי' אלקי ישראל אשר עמדתי לפניו, משא"כ ע"י הירידה למטה נעשית בבחי' מהלך, כי ע"י העבודה דלימוד התורה וקיום המצוות בעוה"ז הגשמי דוקא, מתגלים אצלו האורות כפי שהם אורות מרובים, שהם האורות דתהו כפי שמקשרים אותם עם העבודה דתיקון.

(ה) **ועפ"ז** יובן גם בנוגע לנטילת ד' מינים, שאע"פ שכבר היתה העבודה הרוחנית שביוהכ"פ ובימים שלפנ"ז, מ"מ, כדי שתהי' שלימות הענינים למטה, צ"ל לאח"ז הענין דולקחתם לכם ביום הראשון גו' [לאחרי ההכנה בד' הימים שבין יוהכ"פ לסוכות, שבהם זה עוסק בסוכתו וזה עוסק בלולבו (שהרי נטילת ד' מינים קשורה עם ענין הסוכה, כמבואר בכ"מ⁴³)] — ד' מינים הקשורים עם גשמיות העולם דוקא. והיינו, שאע"פ שהענין דעוסק בסוכתו קשור עם ענין הקטורת⁴⁴, שזוהי עבודה הכי נעלית ברוחניות, בקדש הקדשים, וביוהכ"פ, וע"י כהן גדול, שזוהי תכלית הקדושה במקום (עולם) זומן (שנה) ובנפש⁴⁵, מ"מ, כדי שתהי' ההמשכה למטה — תחילה באופן מקיף, זה עוסק בסוכתו, ואח"כ באופן פנימי, זה עוסק בלולבו — ה"ז ע"י ולקחתם לכם ביום הראשון גו', ד' מינים גשמיים דוקא.

(ו) **ובזה** יובן גם מ"ש⁴⁶ הללו את הוי' כל גוים שבחווהו כל האומים כי גבר עלינו חסדו, וידוע הדיוק בזה (במאמרי אדמו"ר הזקן ורבותינו נשיאינו ממלאי מקומו שלאחריו⁴⁷), מהו קשר הענינים דכיון שגבר עלינו חסדו, לכן הללו את הוי' כל גוים שבחווהו כל האומים. אך הענין הוא, דהנה, ענינו של חג הסוכות [לאחרי ההכנה מצד למטה בד'

45) ראה ד"ה בסוכות תשבו תשל"ח פ"ז ואילך. ד"ה ולקחתם לכם תשל"ט (תו"מ סה"מ שם ע' קלז ואילך. ע' קמט ואילך).

46) תהלים קיז, א"ב.

47) ראה ד"ה הללו את ה' גו' במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט ע' רפה ואילך. ועם הוספות כו' — אוה"ת סוכות ע' א'תשנה ואילך. ד"ה הנ"ל עת"ר (סה"מ עת"ר ע' רנט [שלג]). תשכ"ו (סה"מ תשכ"ו ע' כב ואילך. ע' כט ואילך). תשל"א (תו"מ סה"מ שם ע' קפו ואילך).

41) ראה סה"מ שם (ע' קנא): "ואהבת לשון הבטחה, שכאשר תבררו הנה"ב תגיעו לבחי' הילוך בלי גבול, ואז יהי' האהבה ג"כ בלי גבול, שהיא אהבת ככל מאדך כו"ם.

42) מלכים"א יז, א. וראה תו"א ס"פ וישב (ל, סע"א ואילך). ובכ"מ.

43) ראה לקו"ש חכ"ב ע' 124 ואילך. וש"נ.

44) המשך וככה הנ"ל פרק פד (סה"מ שם ע' תרכו). וראה ד"ה בסוכות תשבו תשמ"א (תו"מ סה"מ תשרי ע' קסג. וש"נ).

ימים שבין יוהכ"פ לסוכות] שבו מקריבים שבעים פרים⁴⁸, ועי"ז פועלים על השבעים שרים שלמעלה, ובמילא גם על השבעים אומות כפי שהם למטה, והיינו, שכאשר צבא המרום במרום⁴⁹ נעשים משועבדים להתנהג ע"פ פעולת בני"י בהקרבת קרבנות החג באופן דפוחת והולך⁵⁰, הנה בדרך ממילא נעשה כן למטה בנוגע לכל שבעים האומות, ולכן הנה לא זו בלבד שאינם מנגדים ח"ו לישראל, אלא אדרבה כו', וכמארז"ל⁵¹ אילו היו אומות העולם יודעים [כפי שיודעים השרים שלמעלה מה שנפעל אצל אוה"ע ע"י הקרבת שבעים הפרים בחג הסוכות] מה הי' המקדש יפה להם, קסטרויות היו מקיפים אותו כו', שהיו מגינים על ביהמ"ק (ובדוגמא לזה — בנוגע לביהמ"ק הרוחני). ולכן, הללו את הוי' כל גוים שבחווהו כל האומים, בדוגמת מ"ש לעתיד לבוא אז אהפוך אל עמים גו' לעבדו שכם אחד⁵². ואז נעשה הענין דגבר עלינו חסדו, כי הקרבת ע' פרים כנגד ע' אומות העולם (שעל ידה נעשה הענין דהללו את הוי' כל גוים גו') קשורה עם בירור הניצוצות שנפלו מבחי' ז' מלכין דתהו, שרש ע' האומות, שעיי"ז מקבלים בני"י האורות דתהו שמבררים אותם מהנפילה והשבירה כו', ולכן הרי זה באופן של גבר (עלינו חסדו), למעלה ממדידה והגבלה.

ז) **והנה** ידוע שכל הענינים שיהיו בגילוי לעתיד לבוא — בקרוב ממש בביאת משיח צדקנו — הרי הם תלויים במעשינו ועבודתינו⁵³ במשך שית אלפי שנין דהוי עלמא⁵⁴, ובמיוחד בזמן הגלות, ובמיוחד יותר בעקבתא דמשיחא, שאז יש נתנית כח מלמעלה לסיים את ה"מצוה" דעבודת הבריורים, ותהי' המצוה נקראת על שם הגומרה⁵⁵, על שם דרא דעקבתא דמשיחא, שמבררים את הפכים קטנים שנשאר עדיין לבררם. וע"פ המבואר בהמשך וככה⁵⁶ החידוש דלעת"ל, שאז יקויים היעוד ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר⁵⁷, שדוקא בשר הגוף, יש הגשמי, יראה כבוד הוי', הרי מוכן, שכן הוא גם בנוגע לענין דהללו את הוי' כל גוים וגו' (שהוא בדוגמא והכנה למש"נ לעת"ל אז אהפוך אל עמים גו' לעבדו שכם אחד) שבחג הסוכות, שענין זה צ"ל באופן שרואים זאת בפועל עד לעיני בשר. וענין זה מתחיל כבר ע"י ההכנה מצד העבודה דלמטה בד'

(53) ראה תניא רפ"ז.

(54) ר"ה לא, א. וש"נ.

(55) ראה פרש"י עקב ח, א. ועוד.

(56) פרק צב (סה"מ שם ע' תרכג ואילך).

(57) ישע"י מ, ה.

(48) סוכה נה, ב. ועוד.

(49) ישע"י כד, כא.

(50) ראה שבת כא, ב. סוכה מז, א.

(51) במדב"ר פ"א, ג. וש"נ.

(52) צפני' ג, ט. וראה רמב"ם הלי' מלכים

הימים שביין יוהכ"פ לסוכות (שהם כנגד ד' אותיות שם הוי' דלעילא⁵⁸ שלמעלה מכל מדידה והגבלה), עי"ז שבנ"י טרודים (צוטרֶאָגן) בהכנות לחג הסוכות באופן שזה עוסק בסוכתו וזה עוסק בלולבו (שבכללות הם שני סוגי מצוות ופעולות דמקיפים ופנימיים), ועי"ז פועלים שבד' ימים אלו יהי' כבר הענין דהללו את הוי' כל גוים שבחווהו כל האומים אצל שרי מעלה, ובדרך ממילא יהי' כן גם למטה, שאוה"ע נעשים בטל ומבוטל לגבי אלקות, ולגבי אלו שנאמר עליהם בנים אתם להוי' אלקיכם⁵⁹ ובני בכורי ישראל⁶⁰, ולכן מקיפים כל עניני טוב וקדושה לשמרם כו', כיון שמרגישים זאת, שהרי בין אם הם יודעים או לא יודעים כו', הנה השר שלמעלה יודע זאת, ולכן הרי זה פועל גם למטה הענין דהללו ושבחוהו בנוגע לאלקות ועד"ז בנוגע לבנ"י. ועד להענין דגבר עלינו חסדו ואמת הוי' לעולם, בקרוב ממש כפשוטו, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

(59) פ' ראה יד, א.
(60) שמות ד, כב.

(58) ראה סה"מ תרח"ץ ע' סז. סה"ש
השי"ת ע' 346. וש"נ.